

Για μια Κύπρο Ενωμένη

Το Κυπριακό πρόβλημα είναι πρωτίστως πρόβλημα εισβολής και κατοχής. Η παρούσα κατάσταση πραγμάτων είναι αδιανόητο να αποτελέσει τη λύση του προβλήματος. Η συνέχιση του απαράδεκτου status quo, ως αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής, συνεχιζόμενης κατοχής και παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των Κυπρίων, επιδεινώνει τα τετελεσμένα και προκαλεί νέα, με αποτέλεσμα να καθίσταται ακόμη πιο δύσκολη η επίλυση του Κυπριακού, σύμφωνα με τα σχετικά ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και το κερτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Διεθνές Δίκαιο και τις Συμφωνίες Κορυφής.

Η επίλυση του Κυπριακού, στη βάση του συμφωνημένου πλαισίου, αποτελεί υπέρτατη προτεραιότητα και υποχρέωση και δεν θα φεισθούμε μόχθων και θυσιών για την επίτευξή της. Ξεκαθαρίζεται ότι η κυριαρχική ισότητα δύο οντοτήτων, τα δύο κράτη και η συνομοσπονδία ή άλλη διχοτομική επινόηση, απορρίπτονται εκ προοιμίου και δεν αποτελούν επιλογές, ούτε για διαπραγμάτευση, ούτε ως λύση του Κυπριακού.

Την ίδια στιγμή, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η επίλυση του Κυπριακού δεν θα επιτευχθεί μέσω της μεταξύ των Ελληνοκυπρίων διαπραγμάτευσης. Δυστυχώς, ιστορικά, αυτή η τάση οδήγησε πολλές φορές στο εσωτερικό σε αντιπαραγωγικές συζητήσεις, ατέρμονες συγκρούσεις και εξαντλητικές αντιπαραθέσεις. Ειδικότερα κατά την παρούσα συγκυρία, με την Τουρκία και το κατοχικό καθεστώς να εργάζονται συστηματικά για την αναβάθμιση του ψευδοκράτους και να προετοιμάζονται για μια διευθέτηση του Κυπριακού στη βάση των δύο κρατών, τέτοιου είδους προσεγγίσεις και αντιπαραθέσεις εντός της ελληνοκυπριακής κοινότητας είναι αντιπαραγωγικές και επικίνδυνες.

Δυστυχώς, ο τουρκικός μαξιμαλισμός και η αδιαλλαξία είναι εκείνα που εμποδίζουν διαχρονικά την επίλυση του Κυπριακού, με αποκορύφωμα το ναυάγιο της τελευταίας φάσης των διαπραγματεύσεων στο Κραν Μοντανά, που λόγω της παρελκυστικής τουρκικής στάσης και εμμονής, μεταξύ άλλων, για διατήρηση τουρκικών επεμβατικών δικαιωμάτων και μόνιμης στρατιωτικής παρουσίας στην Κύπρο, δεν κατέστη δυνατόν να υπάρξει θετική έκβαση. Οι

συνομιλίες στο Κραν Μοντανά διακόπηκαν ακριβώς εξαιτίας της εν λόγω τουρκικής στάσης έναντι του Πλαισίου Γκουτέρες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, πρωταρχικός στόχος και ύψιστη προτεραιότητά μας, είναι η επανέναρξη ουσιαστικών διαπραγματεύσεων με στόχο την επίλυση του Κυπριακού. Τα ψηφίσματα των ΗΕ, οι Συμφωνίες Υψηλού Επιπέδου, το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο, αποτελούν το πλαίσιο διαπραγμάτευσης όταν επαναρχίσουν οι συνομιλίες. Κατανοώντας πως ό,τι έχει τεθεί στο τραπέζι των συνομιλιών από τον Γενικό Γραμματέα των ΗΕ παραμένει, το πλαίσιο Γκουτέρες, με τα θετικά και τα αρνητικά του, ως εκ τούτου, θα αποτελεί και αυτό μέρος του πλαισίου της διαπραγμάτευσης. Στόχος είναι μια λύση χωρίς στρατεύματα κατοχής, ξένες εγγυήσεις και επεμβατικά δικαιώματα, που θα αποκαθιστά την ενότητα της πατρίδας μας, του εδάφους της, του λαού της και των θεσμών της σε ένα Δικονοτικό, Διζωνικό, Ομοσπονδιακό κράτος, ένα κανονικό δημοκρατικό κράτος, εντός της ΕΕ όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα και η ασφάλεια των πολιτών του, Ελληνοκυπρίων, Τουρκοκυπρίων, Μαρωνιτών, Αρμενίων και Λατίνων, θα κατοχυρώνονται και θα τυγχάνουν πλήρους σεβασμού.

Την ίδια στιγμή η λύση θα πρέπει να διασφαλίζει για το σύνολο του Κυπριακού λαού τις τέσσερις βασικές ελευθερίες της ΕΕ σε ένα ενωμένο κράτος, λειτουργικό ως προς τους θεσμούς του, και βιώσιμο πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και δημογραφικά. Η κεντρική κυβέρνηση της ενωμένης Κύπρου πρέπει να διασφαλίζει μια ισχυρή παρουσία της Κύπρου στην Ευρώπη και στον κόσμο με μια και μοναδική διεθνή προσωπικότητα, μια και μοναδική κυριαρχία και μια ιθαγένεια, που θα έχει την ευθύνη και θα μεριμνά αποτελεσματικά για την ασφάλεια και την προστασία των συνόρων του ομοσπονδιακού κράτους.

Στην προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού, καθοριστικής σημασίας είναι τα σχετικά ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών (Γενικής Συνέλευσης και Συμβουλίου Ασφαλείας) και οι αποφάσεις της ΕΕ. Ιδιαίτερης σημασίας σε σχέση με τις παράνομες τουρκικές μεθοδεύσεις στην Αμμόχωστο αποτελούν τα ψηφίσματα 550 και 789. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, θα εντατικοποιήσουμε τις προσπάθειες μας σε διεθνές επίπεδο για αποτροπή των τουρκικών σχεδίων.

Στο διεθνές πλαίσιο, εντός του οποίου καλούμαστε να κινηθούμε σήμερα, το οποίο διαμορφώνεται σε μεγάλο βαθμό από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, πρέπει η προσπάθειά μας να επικεντρωθεί προς την κατεύθυνση ενισχυμένου και πρωταγωνιστικού ρόλου της ΕΕ, της οποίας κράτος μέλος είναι η Κυπριακή Δημοκρατία, και που θα συνεχίσει να είναι και μετά μια ενδεχόμενη λύση του Κυπριακού που, πέραν των όσων έχουν προαναφερθεί, πρέπει να βασίζεται στις αρχές και αξίες της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο.

Αναμφίβολα, η ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΕΕ το 2004, όπως ξεκάθαρα προκύπτει και από την τελευταία διαπραγματευτική διαδικασία - που τερματίστηκε, δυστυχώς χωρίς θετικό αποτέλεσμα, στο Κραν Μοντανά - επηρεάζει καθοριστικά τόσο το πλαίσιο όσο και το περιεχόμενο μιας ενδεχόμενης λύσης, ενώ καθιστά την ίδια στιγμή την ΕΕ ένα εκ των πρωταγωνιστών της οποίας διαδικασίας. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ μπορεί να διαδραματίσει αποφασιστικό και πρωταγωνιστικό ρόλο στην επανέναρξη και ουσιαστική επικουρία των διαπραγματεύσεων αφού διαθέτει όλα εκείνα τα εργαλεία που μπορούν να οδηγήσουν σε μια αμοιβαία επωφελή κατάσταση πραγμάτων ως αποτέλεσμα της επίλυσης του Κυπριακού, υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, και την μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε ένα ομοσπονδιακό, λειτουργικό κράτος, με ευρωπαϊκή φυσιογνωμία, χωρίς κατοχικά στρατεύματα και αναχρονιστικά συστήματα εγγυήσεων και παρωχημένες εξωτερικές εξαρτήσεις που είναι ασύμβατες με τον χαρακτήρα ενός πραγματικά ανεξάρτητου και κυρίαρχου κράτους, ειδικότερα κράτους μέλους της ΕΕ.

Ο πρωταγωνιστικός ρόλος της ΕΕ μπορεί να λειτουργήσει καταλυτικά στην επίλυση του Κυπριακού, λαμβάνοντας υπόψη και το πλαίσιο των ευρωτουρκικών σχέσεων και των τουρκικών απαιτήσεων, όπως για παράδειγμα, την αναβάθμιση της τελωνειακής ένωσης, τη φιλελευθεροποίηση των θεωρήσεων εισόδου, την αεροπορική συμφωνία και τα «παγωμένα» κεφάλαια της ενταξιακής της πορείας. Η ξεκάθαρη διασύνδεση των επιδιώξεων της Άγκυρας με την αποκλιμάκωση της τουρκικής επιθετικής στάσης και την επανέναρξη ουσιαστικών διαπραγματεύσεων προς επίλυση του Κυπριακού στη βάση του συμφωνημένου πλαισίου, δύναται να δημιουργήσει εκείνα τα δεδομένα που θα οδηγήσουν σε μια αμοιβαία επωφελή κατάσταση πραγμάτων.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο και για την πρακτική υλοποίηση της διασύνδεσης των ευρωτουρκικών σχέσεων με την τουρκική επιθετικότητα, και ειδικότερα με την επίλυση του Κυπριακού, ξεκινούμε άμεσα μια μεγάλη διπλωματική προσπάθεια για τη λήψη σχετικής πολιτικής απόφασης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τον διορισμό μιας ισχυρής πολιτικής προσωπικότητας με συγκεκριμένους όρους εντολής. Οι όροι εντολής θα πρέπει να προβλέπουν την επιδίωξη μιας λύσης στο Κυπριακό η οποία θα βασίζεται στις αρχές και αξίες της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο καθώς και στις θεμελιώδεις αρχές λύσης του Κυπριακού, οι οποίες προβλέπονται στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ για την Κύπρο. Στόχος αυτής της προσπάθειας θα είναι επίσης η ανάδειξη και ουσιαστική προώθηση μιας αμοιβαία επωφελούς κατάστασης πραγμάτων, η οποία θα είναι ωφέλιμη για την ασφάλεια της Ευρώπης, θα δημιουργεί ορθολογικά κίνητρα για την Τουρκία σε θέματα που για την ίδια είναι σημαντικά και που θα δύναται να υλοποιηθούν μόνο μέσα από την επίλυση του Κυπριακού.

Παράλληλα, σε εσωτερικό επίπεδο, ανάμεσα σε άλλα:

Συστήνουμε Ομάδα εμπειρογνομώνων Κυπριακού στην Προεδρία της Δημοκρατίας, που θα στηρίζει και τον Ελληνοκύπριο Διαπραγματευτή. Η Ομάδα θα αποτελείται από έμπειρο προσωπικό σε θέματα ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων, διπλωματίας, συνταγματικού και ενωσιακού δικαίου με δυνατότητα εξασφάλισης εμπειρογνομοσύνης και τεχνικής υποστήριξης από την ΕΕ και κράτη μέλη της ΕΕ ή άλλα Κράτη με ομοσπονδιακά συστήματα.

Μελετούμε υφιστάμενα συστήματα διακυβέρνησης και συντάγματα σε συνάρτηση με προηγούμενα σχέδια λύσης με στόχο την παραγωγή ιδεών και εναλλακτικών προτάσεων για γεφύρωση θέσεων ως προς τις πρόνοιες της λύσης που πρέπει να συνάδουν με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, το οποίο θα καλύπτει κατά βάση τα θέματα της εσωτερικής διακυβέρνησης και πρέπει να εγγυάται τη λειτουργικότητα του κράτους.

Αξιολογούμε σε τακτά διαστήματα, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την εφαρμογή του Χρηματοδοτικού Κανονισμού (ΕΚ) 389/2006 για βοήθεια στην τουρκοκυπριακή κοινότητα ώστε να διασφαλισθεί ότι η εφαρμογή αλλά και το σύνολο των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, συνάδει πλήρως με τον στόχο της επανένωσης στη βάση του συμφωνημένου πλαισίου λύσης.

Αξιολογούμε σε τακτά διαστήματα την εφαρμογή του Κανονισμού Πράσινης Γραμμής (ΕΚ) 866/2004 για διακίνηση προσώπων, προϊόντων και υπηρεσιών, μέσω της πράσινης γραμμής στις περιοχές υπό τον αποτελεσματικό έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας με στόχο, ανάμεσα σε άλλα, την πιστή εφαρμογή του επί όλων των πτυχών.

Τέλος, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι η κρισιμότητα των στιγμών επιτάσσει όσον ποτέ άλλοτε τη μέγιστη δυνατή ενότητα των πολιτικών δυνάμεων και του λαού. Στόχο τον οποίο θα επιδιώξουμε, τόσο στο πλαίσιο του Εθνικού Συμβουλίου και της συνεργασίας με όλα τα Κόμματα όσο και στο επίπεδο της ευρύτερης κοινωνίας των πολιτών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο και λαμβάνοντας υπόψη τις γεωπολιτικές εξελίξεις, την ενίσχυση της τουρκικής αναθεωρητικότητας, την προσπάθεια αναβάθμισης του ψευδοκράτους και την προώθηση λύσης δύο κρατών, το εθνικό συμβούλιο θα προχωρήσει στη βάση αξιολόγησης των προαναφερθέντων δεδομένων με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δικής μας τακτικής και στρατηγικής.

Το Ανθρωπιστικό Πρόβλημα των Αγνοουμένων

Το μέγα ανθρωπιστικό πρόβλημα των αγνοουμένων παραμένει η τραγικότερη πτυχή της κυπριακής τραγωδίας και θα συνεχίσει να είναι έτσι ενόσω υπάρχουν αγνοούμενοι.

Με το πέρασμα του χρόνου μάρτυρες και μαρτυρίες χάνονται και το έργο της διερεύνησης δυσχεραίνεται ακόμη περισσότερο. Η κωλυσιεργός τακτική την οποία ακολουθεί η Τουρκία στο ζήτημα της παροχής πληροφοριών που διαθέτει ή που μπορεί να εξασφαλίσει, οι οποίες θα ήταν χρήσιμες για την διακρίβωση της τύχης αγνοουμένων και για τον εντοπισμό χώρων ταφής προσώπων που έχασαν τη ζωή ως αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής, σε συνάρτηση με τις εγγενείς αδυναμίες της Διερευνητικής Επιτροπής για τους Αγνοούμενους (ΔΕΑ), ευθύνονται για την απελπιστική βραδύτητα, αναποτελεσματικότητα και αποτελμάτωση της διερευνητικής διαδικασίας. Τούτο έχει ως συνέπεια ελάχιστες οικογένειες αγνοουμένων να λαμβάνουν πληροφορίες για τους αγαπημένους τους που συνεχίζουν, άλλοι από το 1964 και άλλοι από το 1974, να αγνοούνται. Στηριζόμενοι στις διαπιστώσεις αυτές, θα επιδιώξουμε με κάθε τρόπο, και στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο, να συνεργαστεί η τουρκική πλευρά ώστε να αρχίσει η ροή πληροφοριών στη ΔΕΑ σχετικά με

αγνοούμενους και πεσόντες, περιλαμβανομένων και πληροφοριών που αφορούν χώρους ταφής. Παράλληλα θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια να ενισχυθεί αποφασιστικά η αποδοτικότητα της ΔΕΑ και να επιταχυνθούν οι εργασίες της προς τον σκοπό της πλήρους και τεκμηριωμένης διαλεύκανσης των άλυτων υποθέσεων.

Η επίλυση των υποθέσεων των αγνοουμένων είναι ιερή υποχρέωση του κράτους έναντι των αγνοουμένων και των συγγενών τους όπως είναι ιερή υποχρέωση του κράτους η αναγνώριση της θυσίας εκείνων των οποίων οι υποθέσεις έκλεισαν με τον εντοπισμό και την παράδοση των λειψάνων τους στους συγγενείς τους για ταφή σύμφωνα με τις παραδόσεις και τις επιταγές της θρησκείας τους. Η πολιτεία οφείλει εμπράκτως να δείχνει την ευγνωμοσύνη της και να τιμά όσους χάρισαν τη ζωή τους στην πατρίδα τους αλλά και τις οικογένειες τους οι οποίες τους στερήθηκαν για πάντα.

Το Πρόβλημα των Εγκλωβισμένων μας

Η κρατική υποστήριξη των εγκλωβισμένων συμπατριωτών μας στους τόπους καταγωγής τους, στην υπό τουρκική κατοχή Καρπασία και τα μαρωνίτικα χωριά, των οποίων τα ανθρώπινα δικαιώματα παραβιάζονται συστηματικά και μαζικά από την κατέχουσα δύναμη για σχεδόν πέντε δεκαετίες, θα συνεχιστεί, θα ενισχυθεί και θα εμπλουτιστεί. Οι εναπομείναντες σκλαβωμένοι στις κατεχόμενες από την Τουρκία περιοχές της πατρίδας μας έχουν το δικαίωμα, το οποίο αντιστοιχεί σε δέσμη υποχρεώσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας, να αισθάνονται, με απτά κυβερνητικά μέτρα, παροχές και διαβήματα, την έγνοια, την θαλπωρή και την μέριμνα της πολιτείας γι' αυτούς (αλλά και για τα μέλη των οικογενειών τους που εξαναγκάζονται να καταφύγουν στις ελεύθερες περιοχές). Σκοπός της πολιτικής που θα εφαρμοστεί, είναι να αποτρέπονται και να αντιμετωπίζονται, όπου αυτό είναι δυνατό, οι συνέπειες των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Εγκλωβισμένων μας και να μετριάζονται, στο μέτρο του εφικτού, οι δύσκολες συνθήκες διαβίωσής τους, λόγω της συνεχιζόμενης παράνομης τουρκικής στρατιωτικής κατοχής, αλλά και, προπαντός, για να παραμείνουν στα χωριά, τα σπίτια και τη γη τους.

Για τους Τουρκοκύπριους συμπατριώτες μας

Πολλά έχουν συντείνει και συνεχίζουν να συντείνουν στην αποξένωση των δυο κυπριακών κοινοτήτων, με κύρια αιτία της την διαίρεση που επέβαλε η τουρκική εισβολή και κατοχή και η πολιτική της Τουρκίας για τη βίαιη εκδίωξη των Ελληνοκυπρίων από τα εδάφη που κατελήφθησαν από τον τουρκικό στρατό κατοχής και για τον εξαναγκασμό σε μετακίνηση των Τουρκοκυπρίων στα καταληφθέντα εδάφη. Η αποξένωση των Ελληνοκυπρίων - Τουρκοκυπρίων αντιστρατεύεται απολύτως την επιθυμητή και επιδιωκόμενη επανένωση της πατρίδας μας. Ενδείκνυται, συνεπώς, όπως η Κυπριακή Δημοκρατία καταρτίσει μια καλά συγκροτημένη κρατική πολιτική για τους Τουρκοκύπριους και την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα.

Η πολιτική αυτή θα πρέπει, ανάμεσα σε άλλα, να περιλαμβάνει μέτρα για την τελική πολιτική και οικονομική ενσωμάτωση των Τουρκοκυπρίων, μέσω της λύσης του Κυπριακού, στην ΕΕ, μέτρα ενθάρρυνσης αυτόνομης έκφρασης της κοινωνίας των πολιτών, μέτρα οικονομικής συσσωμάτωσης Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων κλπ. Η πολιτική αυτή θα περιλαμβάνει επίσης θετικά μέτρα εξουδετέρωσης διχοτομικών και χωριστικών δράσεων, με σκοπό να ενθαρρύνουν τις δυνάμεις των Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων που επιζητούν την επανένωση να εργάζονται προς αυτή την κατεύθυνση.